

Detaljplan för del av Karlslund 2:2
REGELENTE, TORRÅSEN
Östersunds kommun



UNDERSÖKNING AV BETYDANDE MILJÖPÅVERKAN

Upprättad av samhällsbyggnad den 2 mars 2023

UNDERSÖKNING AV BETYDANDE MILJÖPÅVERKAN	3
SAMLAD BEDÖMNING	3
DETALJPLANENS SYFTE	3
PLANOMRÅDET	3
MOTIVERAT STÄLLNINGSTAGANDE	4
FÖLJANDE FRÅGOR KOMMER ATT BEHANDLAS VIDARE I DETALJPLANEN	5
MEDVERKANDE TJÄNSTEMÄN	5
CHECKLISTA FÖR UNDERSÖKNING OM BETYDANDE MILJÖPÅVERKAN	6
Naturvård	6
Övriga grundläggande hushållningsbestämmelser	8
Friluftsliv och rekreation	9
Kulturmiljö	9
Landskapsbild	10
Människors hälsa	11
Mark	11
Luft	12
Vatten	12
Miljömål	14
Ekosystemtjänster	15

UNDERSÖKNING AV BETYDANDE MILJÖPÅVERKAN

En undersökning är det underlag som analyserar och avgör om planförslaget kan antas påverka miljön på sådant sätt att en miljöbedömning och miljökonsekvensbeskrivning behöver upprättas. Enligt Plan- och bygglagen 4 kap 34§ och Miljöbalken 6 kap 5§ ska alla detaljplaner föregås av en undersökning om dess genomförande kan antas medföra en betydande miljöpåverkan.

SAMLAD BEDÖMNING

Det är Östersunds kommuns bedömning att ett genomförande av planen inte kommer att innebära en betydande miljöpåverkan. En miljökonsekvensbeskrivning kommer ändå att upprättas i samband med detaljplanen (KS 2022-11-08 § 336). Se vidare under *Motiverat ställningstagande*.

DETALJPLANENS SYFTE

1. Planens syfte

Syftet med detaljplanen är att möjliggöra nytt regementsområde i Torråsen, Östersund. Regementsområdet omfattar cirka 70 hektar mark och ska inrymma de funktioner en grundläggande soldatutbildning har behov av.

Kommande bebyggelse innefattar byggnader av olika karaktär till en total volym om cirka 30 000 kvm BTA.

Utöver regementsområdet behöver även tillfartsvägar för bil, cykel och gående utredas och tillskapas.

Försvaretableringen i Torråsen förväntas ske i två etapper, varav endast etapp 1 är beslutad. Under etapp 1 förväntas cirka 300 personer finnas på plats i området, varav hälften utgörs av anställda. Under etapp 2 räknar man med full beläggning, vilket innebär cirka 850 värnpliktiga och upp emot 1000 anställda. De olika etapperna medför olika typer av påverkan, vilket ställer krav på olika typer av anpassningar och åtgärder. Detaljplanen behöver ta höjd för maximal beläggning.

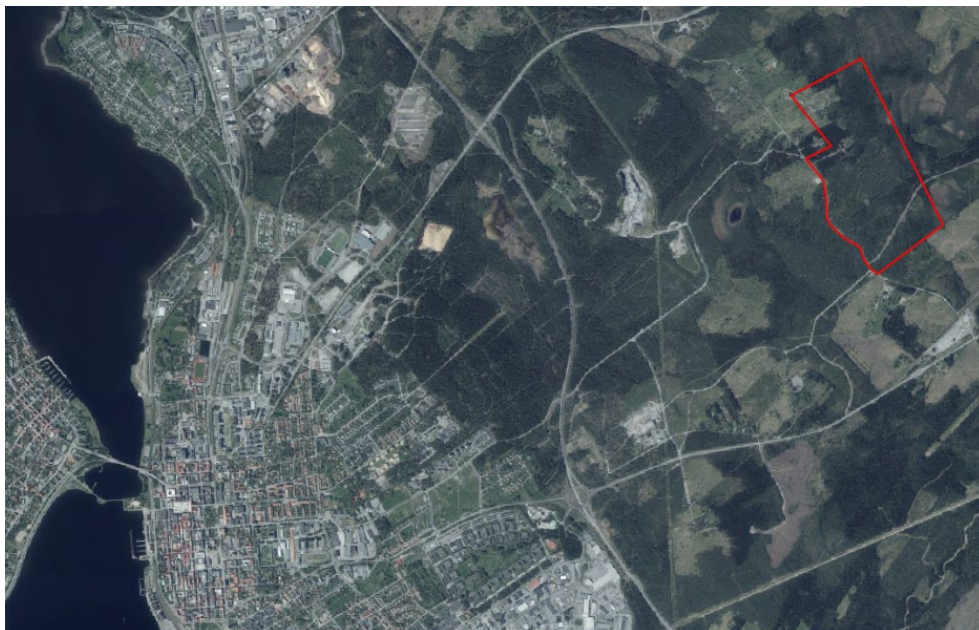
2. Planförfarande som tillämpas

Utökat förfarande

PLANOMRÅDET

1. Planområdets lokalisering och omfattning

Planområdet ligger i anslutning till Torråsen by, cirka 3 km öster om Östersunds stadskärna. Området omfattar drygt 70 hektar mark, huvudsakligen bestående av barr- och blandskog.



1. Nuvarande markanvändning

Området nyttjas idag som friluftsområde och omfattar bland annat motions- och skidspår. I den norra delen av planområdet finns en motorbana som tidigare nyttjats av försvaret och hemvärnet. Marken är kommunalt ägd.

2. Planförhållanden – gällande dp, ÖP/FÖP, program, fastighetsplan/tomtindelning

Föreslaget planområde är inte planlagt sedan tidigare och ligger utanför utpekade utbyggnadsområde i kommunens översiktsplan.

MOTIVERAT STÄLLNINGSTAGANDE

Planer som syftar till att tjäna totalförsvaret är, enligt 6 kap. 3 § miljöbalken, undantagna kravet på att göra en strategisk miljöbedömning om genomförandet av planen kan antas medföra betydande miljöpåverkan. Kommunstyrelsen beslutade den 8 november 2022, § 336, att en miljökonsekvensbeskrivning ska upprättas i samband med detaljplanen.

Utifrån den sammanställning som gjorts i checklistan bedömer samhällsbyggnad att planförslaget inte kan antas medföra betydande miljöpåverkan.

Planförslaget medger att ett nytt regemente kan placeras i Torråsen. Ett genomförande förväntas innebära påverkan på naturvård, friluftsliv och rekreation.

Planområdet ligger inom ett större, sammanhängande naturområde och ett genomförande av detaljplanen kommer medföra påverkan på växt- och djurliv. För de naturvårdsarter som påträffats i samband med inventering bedöms det finnas goda möjligheter till bevarande och/eller skydd, varför påverkan inte bedöms bli betydande.

För att kompensera för ianspråktagandet av mark som nyttjas för rekreation och friluftsliv avser kommunen dra om befintliga skid- och motionsspår för att bevara dem i området.

Påverkan på människors hälsa och säkerhet bedöms lokalt bli liten. Miljökvalitetsnormerna för luft förväntas inte påverkas under etapp 1, men riskerar under etapp 2 att överskridas i centrala Östersund till följd av ökad personbilstrafik genom staden. Åtgärder och investeringar i form av gång- och cykelbanor samt utökad tillgång till kollektivtrafik kommer behövas för att kunna erbjuda hållbara transportalternativ till och från Torråsen. Genom väl anpassade och utförda åtgärder bedöms påverkan på miljökvalitetsnormerna för luft kunna minskas. En bullerutredning ska tas fram och åtgärder för att leda bort trafik från Torråsen by kommer att vidtas.

FÖLJANDE FRÅGOR KOMMER ATT BEHANDLAS VIDARE I DETALJPLANEN

Som underlag för planarbetet kommer följande utredningar att tas fram: trafikutredning, bullerutredning, geoteknisk utredning, miljöteknisk markundersökning, komplettering av naturvärdesinventering, dagvattenutredning, arkeologisk utredning. Därtill kommer frågor som rör VA, infrastruktur, rekreation och mobilitet att utredas.

MEDVERKANDE TJÄNSTEMÄN

Undersökningen har tagits fram av:
Andrea Eriksson, planarkitekt
Matilda Segersäll, kommunekolog
Hanna Modin, miljöskyddsinspektör
Hanna Lundqvist, miljöskyddsinspektör

CHECKLISTA FÖR UNDERSÖKNING OM BETYDANDE MILJÖPÅVERKAN

Naturvård

Bedöms planen påverka:		Kommentar
Riksintresse naturvård 3 kap. 6 § MB.	Nej	Omfattas ej.
Natura 2000 7 kap. 4 § MB (SFS 1998:1252)	Eventuel lt	Planområdet ligger inte inom utpekade Natura2000-område. Inom ramen för naturvärdesinventeringen har 3 objekt i angränsning till planområdet avgränsats som Natura2000-naturtyp; mindre vattendrag (3260) samt rikkärr (7230). Rikkärret innehåller flera orkidéer och kan potentiellt hysa violett guldvinge. Området klassas som naturvärdesklass 3 – påtagligt naturvärde. Det mindre vattendrag som omfattas är en tidigare dikad bäck som börjat återfå naturlig, delvis meandrande fåra. Området klassas som naturvärdesklass 3 – påtagligt naturvärde. Ett genomförande av detaljplanen innebär direkt påverkan i form av att naturtyperna minskar/försvinner, samt indirekt påverkan på objekt som i framtiden skulle kunna utgöra Natura2000-områden.
Naturresevat 7 kap. 4 § MB (SFS 1998:1252)	Eventuel lt	Planområdet ligger knappt 600 meter sydöst om Rannåsens naturresevat. Ett genomförande skulle kunna innebära påverkan i form av att spridningsmiljöer/skogliga samband minskar. En exploatering kan också ha påverkan på grundvattenbildningen då större ytor naturmark bebyggs och hårdgörs. Ett genomförande innebär även påverkan på rekreation då motions-/skidspår i Rannåsen-Torråsen påverkas.
Naturminne 7 kap. 10 § MB (SFS 1998:1252)	Nej	Omfattas ej.
Biotopskyddsområde 7 kap. 11 § MB	Nej	Omfattas ej.

Bedöms planen påverka:		Kommentar
Generellt biotopskydd 7 kap. 11 § MB (förteckning i SFS 1998:1252 bilaga 1)	Eventuellt	Utanför planområdet, längsmed Torråsensvägen finns en allé med tio björkträd planterade i en enkel rad. Det är i dagsläget oklart om allén kommer att påverkas, då detta är beroende av hur anslutningar utformas och hur infrastruktur ordnas. I det fall genomförandet innebär påverkan kommer detta hanteras genom ansökan om dispens. Strax nordväst om planområdet, inom jordbruksmark, finns ett stenröse. Det ser i dagsläget inte ut som att ett genomförande skulle innebära någon påverkan, men frågan kommer att bevakas under planarbetets gång.
Strandskyddsområde 7 kap. 13–18 §§ MB	Ja	Ett genomförande av planen bedöms innebära hydrologisk påverkan. Strandskydd gäller troligen för två mindre vattendrag i planområdets nordöstra respektive södra del. Upphävande av strandskydd kan bli aktuellt inom del av planområdet. Frågan kommer att hanteras i planarbetet.
Naturvårdsarter	Ja	Naturvärdesinventeringen har noterat ett flertal naturvårdsarter inom och i anslutning till planområdet. Ett flertal rödlistade samt fridlysta arter har påträffats, liksom ett flertal signalarter. Däribland revlumner, tvåblad, brudsporre och knärot. I samband med naturvärdesinventeringen har även en analys av ekologiska samband och spridningskorridorer genomförts. Planområdet utgör del av ett sammanhängande naturområde och bedöms därigenom ha starkt samband. En exploatering av området innebär risk för att spridningen mellan kvarvarande naturvärdesobjekt försvåras genom att barriärer uppstår som påverkar arterna förmåga till förflyttning. En utredning av de skogliga sambanden, i ett större perspektiv, kan bli aktuellt som underlag för planarbetet.
Annan värdefull natur	Ja	Planområdet gränsar i öster mot myrmark och sumpskog, varav delar ligger inom planområdesavgränsningen. Myrmarken har i samband med våtmarksinventering fått naturvärdesklassningen mycket högt naturvärde (Naturvårdsverket, Z19E2J07). En kompletterande naturvärdesinventering, där våtmarksområdet ingår, kan bli aktuellt som

Bedöms planen påverka:		Kommentar
		underlag för planarbetet, då området förväntas nyttjas som övningsområde för bl.a. terränglöpning och skidåkning. Inventeringen kan också utgöra underlag för planeringen av ny dragning av befintligt skidspår. Sumpskogar är förhållandevis ovanliga biotoper som ofta hyser en unik flora och fauna. De är också känsliga för exploatering som kan blocka eller leda bort de vattendrag som förser området med vatten. Vid naturvärdesinventeringen har även ett antal värdefulla träd pekats ut inom planområdet, däribland tre sälgar, samt en äldre tall som är placerad strax norr om planområdet. Det är i dagsläget oklart hur dessa kommer att påverkas, frågan bevakas i planarbetet.

Övriga grundläggande hushållningsbestämmelser

Bedöms planen påverka:		Kommentar
3 kap. 4 § jordbruk och skogsbruk av nationell betydelse,	Ja	Planområdet består huvudsakligen av barr- och blandskog. En mindre areal jordbruksmark ligger inom planområdets nordvästra del. Ett genomförande av detaljplanen medför viss negativ påverkan till följd av att jordbruksmarken ianspråk tas.
Riksintresse rennärigen 3 kap 5§,	Eventuellt	Planområdet ligger inom riksintresseområde för rennärigen. Samråd med berörda samebyar ska genomföras innan detaljplanen skickas ut på officiellt samråd.
Riksintresse yrkesfiske, 3 kap 5§,	Nej	Ej relevant.
Riksintresse 3 kap 7§, värdefulla ämnen eller mineraler,	Nej	Omfattas ej.
Riksintresse 3 kap 8 § industriell produktion energidistribution, energiproduktion (vindkraft, vattenkraft), kommunikationer (väg, järnväg, flyget) avfallshantering.	Nej	Omfattas ej.

Bedöms planen påverka:		Kommentar
Riksintresse totalförsvaret 3 kap § 9	Nej	Planområdet ligger inom påverkansområde för buller eller annan risk till kopplat till Dagsådalens skjutfält (riksintresse TM0061). Lokaliseringen av det nya regementet är strategiskt placerat utifrån möjligheten att ta sig till skjutfältet både till fots och med motorfordon. Ett genomförande av detaljplanen kommer inte medföra att påverkansområdet utökas, men kommer sannolikt generera ökade bullernivåer från skjutfältet till följd av ökat och mer kontinuerligt nyttjande. Buller kopplat till Dagsådalens skjutfält hanteras inom ramen för gällande miljötillstånd

Friluftsliv och rekreation

Bedöms planen påverka:		Kommentar
Riksintresse friluftsliv 3 kap. 6 § MB Riksintresse turism och rörligt friluftsliv 4 kap 2 § MB	Nej	Omfattas ej.
Rekreationsområde, led, skolskog etc.	Ja	Torråsenområdet fungerar idag som rekreationsområde och omfattas bland annat av motionsspår för löpning och skidåkning. Vid ett genomförande av detaljplanen kommer motionsspåren att behöva dras om för att placeras i annat läge. Frågan kommer att utredas parallellt med planarbetet och hanteras av kultur- och fritidsförvaltningen.
Övriga friluftssintressen	Ja	Många nyttjar även skogsområdet för bär- och svampplockning, en möjlighet som kommer att försvinna i och med ett genomförande.

Kulturmiljö

Bedöms planen påverka:		Kommentar
Riksintresse kulturmiljö 3 kap 6§ MB	Nej	Omfattas ej.
Värdefull kulturmiljö. 2 kap. 6§ PBL	Nej	Omfattas ej.
Skydd i gällande detaljplan och Värdefulla	Nej	Ej relevant.

Bedöms planen påverka:		Kommentar
byggnader/ skyddsföreskrifter 8 kap. 13§, 8 kap. 17§ PBL		
Byggnadsminne/Kyrkomil jö 3 kap KML (SFS 2013:558) 4 kap KML	Nej	Ej relevant.
Fornlämning/Skog o Hist 2 kap KML	Eventuel lt	En arkeologisk undersökning ska genomföras för att utreda eventuell förekomst av fornminnen inom och öster om planområdet.
Särskilt värdefull enl 2 kap. 6§ PBL (Sista stycket). Krav på skydd av kulturvärden som uppnår PBL 8 kap. 13§)	Nej	
Interiörer	Nej	Ej relevant.

Landskapsbild

Bedöms planen påverka:		Kommentar
Landskaps-/stadsbild	Nej	Planområdet består till stora delar av relativt tät skog. Mot norr öppnar området upp sig och övergår till jordbruksmark. I denna del finns även en kuperad motorbana. Ett genomförande av detaljplanen kommer ha påverkan på landskapsbilden, då stora arealer skog försvinner och ersätts med bebyggelse i två till tre plan. Detta blir som mest påtagligt i den södra halvan av planområdet, där det i dagsläget helt saknas bebyggelse och där skogen är tätare. Då området kommer att inhägnas blir även detta ett främmande tillskott i landskapet. Genom att bevara en buffertzoon med skogsmark bedöms dock påverkan inte bli betydande.
In- och utblickar	Ja	Närmsta avstånd mellan befintlig bebyggelse och ny bebyggelse förväntas bli cirka 250 meter. Olägenhet i form av insyn bedöms därför inte bli aktuellt. För närliggande bostäder kommer påverkan på utblickarna främst ske genom att utsikten kommer att förändras när skogsmarken omvandlas till kvartersmark.

Bedöms planen påverka:		Kommentar
Historiska samband	Nej	

Människors hälsa

Finns det risk för:		Kommentar
Buller SFS (2015:216) om trafikbuller vid bostadsbyggnader, SFS (2004:675) om omgivningsbuller	Eventuellt	Som underlag för detaljplanen ska en bullerutredning genomföras. Bullerutredningen ska, förutom omgivningsbuller, även ta hänsyn till annat buller som kan genereras från aktiviteter kopplade till verksamheten, exempelvis buller från verkstäder.
Vibrationer	Nej	
Risk (farligt gods, miljöfarlig verksamhet) 2 kap 5 § samt 4 kap 12 § PBL och 2 kap 6 § MB samt Lag 2003:778 om skydd mot olyckor, Seveso-lagen (1999:381)	Nej	Inget känt i dagsläget. Om det uppstår kännedom om några risker kommer dessa omhändertas inom ramen för planarbetet.
Ljus 2 kap. 9§ PBL	Eventuellt	Inget känt i dagsläget. Skulle kunna vara aktuellt med strålkastare eller annan form av starkare belysning inom delar av området/staket.
Strålning (radon, kraftledning)	Nej	
Djurhållning/allergi PBL, MB	Nej	Ej relevant.
Lukt 2 kap. 9§ PBL	Nej	

Mark

Finns det risk för:		Kommentar
Ras, skred, erosion 2 kap. 5§ PBL	Eventuellt	En geoteknisk undersökning ska genomföras och frågan kommer att behandlas i planarbetet.
Förorenade områden 26 kap. 9§ MB, 10 kap. MB	Eventuellt	En miljöteknisk markundersökning ska genomföras med hänsyn till motorbanan då petroleumspill kan misstänkas. Frågan kommer att behandlas i planarbetet.

Luft

Finns det risk för:		Kommentar
Föroreningar luft EU direktiv 2008/50/EG, 2004/107/EG, 5 kap MB	Ja	Planområdet ligger utanför tätbebyggt område. Ett genomförande av detaljplanen kan dock förväntas medföra ökad trafikmängd även till/från Östersunds centrala delar och föroreningshalterna kommer att öka.
Miljökvalitetsnormer/miljö-mål Miljökvalitetsnormer för utomhusluft (SFS 2010:477), 2 kap. 10 § PBL, 5 kap MB	Ja	Ett genomförande av detaljplanen innebär ökad trafikmängd till och från planområdet och föroreningshalterna kommer att öka. Planområdet ligger utanför tätbebyggt område, varför miljökvalitetsnormerna för utomhusluft inte förväntas överskridas lokalt. Etableringen kan dock förväntas generera ökade trafikmängder även inom Östersunds stadskärna. Miljökvalitetsnormerna överskrids redan idag på vissa ställen och ett genomförande av aktuell detaljplan förväntas medföra en ytterligare försämring av luftkvaliteten. Anpassningar behöver göras för att minska påverkan. Frågan kommer att bevakas i planarbetet.

Vatten

Finns det risk för:		Kommentar
Verksamhetsområde	Eventuellt	Planområdet ligger utanför kommunens verksamhetsområde för dricks-, spill- och dagvatten. Något nytt verksamhetsområde är i dagsläget inte aktuellt. Kommunen har, i egenskap av VA-huvudman, ingen skyldighet att ordna VA för det nya regementet. Det är i nuläget inte helt fastställt hur VA-frågan ska lösas. VA-frågan kommer fortsatt att utredas och hanteras i planarbetet.
Dricksvattenförsörjning 3 kap. 8§ MB	Nej	Omfattas ej.
Skyddsområde vattentäkt	Nej	Omfattas ej.

Finns det risk för:		Kommentar
7 kap 21 § MB, föreskrifter för vattenskyddsområden.		
Grundvatten	Eventuellt	Ett genomförande av detaljplanen kommer sannolikt att medföra påverkan i form av minskad grundvattenbildning i området.
Ytvatten	Eventuellt	Ett genomförande av detaljplanen kan medföra påverkan på nedströms viktiga vatten så som sjöar, vattendrag och våtmarker.
Dagvatten	Eventuellt	Det är i dagsläget oklart om dagvatten kommer att släppas direkt till recipienten eller om det huvudsakligen kommer att infiltreras. Frågor om föroreningar, grumling med mera kan bli aktuella. Dagvatten från området rinner via diken och bäckar mot Semsåviken, via Sågbäcken, och Rannåsbäcken som sedan för vattnet vidare till den slutliga recipienten Storsjön. Enligt VISS uppnår Storsjön idag måttlig ekologisk status. Storsjön uppnår inte god kemisk status på grund av förekomsten av bland annat bly, kvicksilver, bromerade difenyletrar, tributyltenn och PFOS. Storsjöns vattenkvalitet påverkas bland annat av orenat ytvatten från trafikanläggningar och tidigare förorenade markområden. En dagvattenutredning och en miljöteknisk markundersökning ska tas fram som underlag för planarbetet.
Översvämning 2 kap. 5§ PBL, NFS 2009:1	Nej	Ej relevant.
Föroreningar vatten/dagvatten	Eventuellt	För att undvika risk för spridning av föroreningar kan det bli aktuellt att utreda eventuella föroreningshalter i Sågbäcken med hänsyn till deponin i Nifsåsen.
Miljö kvalitetsnormer Miljö kvalitetsnormer SFS 2004:660, 2 kap 10§ PBL	Nej	Utgångspunkten är att planförslaget ska utformas för att undvika risk för negativ påverkan på miljö kvalitetsnormerna.

Miljömål

Miljömål	Kommentar
Frisk luft	Ett genomförande av detaljplanen kan medföra viss lokal påverkan till följd av ökad trafikmängd. Vid maximal beläggning (850 värnpliktiga och upp till 1000 anställda) kan ett genomförande innebära påverkan på luftkvaliteten i centrala Östersund. Lämpliga åtgärder kan därför behöva utredas.
Grundvatten av god kvalitet	Något vattenuttag i området är ej aktuellt.
Levande sjöar och vattendrag	Ett genomförande av detaljplanen kan medföra viss påverkan på närliggande vattendrag. En dagvattenutredning ska tas fram och frågan behöver utredas vidare under planarbetet.
Myllrande våtmarker	Våtmarker inom samt i anslutning till planområdet kan påverkas negativt av exploateringen. Detaljplanen behöver utreda hur påverkan kan minimeras.
Hav i balans samt levande kust och skärgård	Ej relevant.
Ingen övergödning	Påverkas ej.
Bara naturlig försurning	Målet kan komma att påverkas till följd av ökade utsläpp från trafiken. Vid maximal beläggning behöver kollektivtrafik och gång- och cykelvägar byggas ut för att främja valet av hållbara transportmedel.
Levande skogar	Målet påverkas negativt ur lokalt perspektiv eftersom ett genomförande av detaljplanen innebär att ett större område skog avverkas, vilket bidrar till förlust av biotoper inom området.
Ett rikt odlingslandskap	Marginell påverkan. Planområdet omfattar endast en mindre areal jordbruksmark.
God bebyggd miljö	Planförslaget medför påverkan på målet då planområdet ligger utanför tätbebyggt område, samt utanför verksamhetsområde för VA. Området saknar tillgång till det kommunala gång- och cykelvägnätet samt övrig, befintlig infrastruktur. Vid ett genomförande kommer ett större natur- och rekreationsområde tas i anspråk. Planförslaget bedöms dock inte medföra negativ påverkan på människors hälsa och säkerhet. Ett genomförande innebär att upp emot 1000 nya arbetsplatser kan tillskapas.
Giftfri miljö	En miljöteknisk markundersökning ska genomföras kopplat till befintlig motorbana. Vid eventuella föroreningsnoteringar ska åtgärdsförslag föreslås. Frågan hanteras vidare i planarbetet.
Säker strålmiljö	Påverkas ej.
Skyddande ozonskikt	Ej aktuellt.

Miljömål	Kommentar
Begränsad klimatpåverkan	Planförslaget innebär en indirekt påverkan på miljömålet till följd av ökad biltrafik och ökade transporter.
Ett rikt växt och djurliv	Målet påverkas negativt på lokal nivå eftersom skogsmark ianspråktas och bebyggs. Befintliga naturvärden försvinner och ett sammanhängande naturområde fragmenteras, vilket påverkar arternas förmåga till förflyttning.

Ekosystemtjänster

	Kommentar
Ekosystemtjänster	Växtligheten inom området spelar en viktig roll för de reglerande ekosystemtjänsterna som t.ex. filtrering och absorbering av luftburna föroreningar, koldioxidlagring samt rening och fördröjning av dagvatten. Växtligheten bidrar även till stödjande ekosystemtjänster som bildande av ny jord, fotosyntes och syresättning av luft, bidrar till kretslopp av vatten, kol och näringsämnen, samt främjar den biologiska mångfalden. Växtligheten bidrar också till ett antal kulturella ekosystemtjänster. Forskning visar att natur och grönska ökar upplevelsen av hälsa, välbefinnande och mental återhämtning. Stora ytor skogsmark kommer att försvinna vid ett genomförande av planförslaget, vilket innebär att förutsättningarna för dessa ekosystemtjänster försämras.